

Jubilejný 15. ročník ŠIŠKY a jej „semienka“

December ako posledný mesiac sa nesie v znamení bilancovania končiacieho sa kalendárneho roka. Práve v takomto duchu sa konal v dňoch 14. – 16. decembra 2012 v Dudinciach jubilejný 15. veľtrh environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA.

Zúčastnilo sa ho viac ako sto pedagógov a ostatných priaznivcov environmentálnej výchovy zo všetkých kútov Slovenska a z rôznych typov škôl – od materských, cez základné až po stredné odborné školy. Dokonca boli medzi nimi učiteľky, ktoré nevynechali ani jeden ročník ŠIŠKY, z tohto pohľadu ich môžeme nazvať pamätníčkami.

Dlhodobu spoluprácu so Slovenskou agentúrou životného prostredia Mgr. Agnesa Jesenská, učiteľka zo základnej školy v Čani. Environmentálnej výchove sa venuje už 16 rokov, v súčasnosti sa zapojila do programu Ekologická stopa. Aké sú jej skúsenosti s environmentálnou výchovou? „Nemôžeme očakávať, že všetci žiaci sa budú správať podľa zásad, ktoré sa im v procese environmentálnej výchovy snažíme vštepiť. Keď z týchto detí len časť ich bude aplikovať, bude to úspech. Je také africké príslovie: Keď veľa mladých ľudí urobí na mnohých miestach dobrý skutok, môžu zmeniť tvár sveta.“

Slovenská agentúra životného prostredia – Centrum tvorby krajiny, environmentálnej výchovy a vzdelávania, ako organizátor celého podujatia, pripravilo pre účastníkov zaujímavý program. Jeho ťažiskom bolo 45 prezentácií úspešných projektov realizovaných pedagógmi a ich žiakmi. Práve o ne bol zo strany zúčastnených najväčší záujem. Prezentácie vytvorili priestor na vzájomnú výmenu skúseností a poznatkov z obsahovo rozmanitých aktivít spojených rovnakým cieľom – prebudiť v žiakoch záujem o životné prostredie, ukázať im, ako ho svojím správaním chrániť v každodennom živote, zvyšovať ich environmentálne povedomie. Najúspešnejšie zo zrealizovaných environmentálnych projektov boli ocenené počas slávnostného večera hodnotnými vecnými cenami.

Ocenené projekty ProEnviro

V školskom roku 2011 – 2012 sa do celoslovenskej súťaže ProEnviro zapojilo 21 materských škôl, 31 základných a 4 stredné školy.

Je načase prejsť od slov k činom je názov projektu, pod ktorý sa „podpísala“ učiteľka Mgr. Jarmila Škrabuláková a žiaci zo základnej školy J. Švermu v Michalovciach. Podstatou projektu bolo monitorovanie divokých skládok a ich nahlásenie kompetentným úradom. Žiaci s učiteľmi alebo rodičmi chodili v rámci voľného času do prírody, nájdené skládky odfotili, zaznačili polohu, druh odpadu, nachádzajúceho sa na skládke, a nález oznámili príslušným úradom. Pri týchto „výjazdoch“ im nechýbali igelitové vrecia, do ktorých zbierali odpad. Školu navštevujú žiaci z troch okresov, takže celkove zmapovali okolie 48 obcí, pričom len v siedmich nenašli žiadne skládky. Po dvoch rokoch v rámci realizácie projektu *Návraty*, ktorý získal na ŠIŠKE ocenenie, mapovali okolie obcí znovu a výsledok? „Žiaľ, museli sme skonštatovať, že počet skládok sa zvýšil. Veľa sa hovorí o ochrane životného prostredia, ale skutky zaostávajú za slovami,“ smutne skonštatovala Mgr. Jarmila Škrabuláková. V prípade tejto školy to určite neplatí, o čom svedčí podujatie *Upracme si po sebe*, v rámci ktorého žiaci čistili okolie Zemplínskej šíravy a Vinianskeho jazera. Škola tiež zorganizovala pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov v zbere vrchnákov z umelohmotných fľaš. Pokus bol úspešný, spolu s ostatnými školami v meste nazbierali 133 000 vrchnákov a vytvorili z nich znak mesta.

Ing. Alena Jurčíková vyučuje študijný odbor životné prostredie na SPŠ Komenského v Košiciach, kde aj realizuje projekt *Krok za krokom k poznávaniu, ochrane a tvorbe životného prostredia*. „Cieľom projektu je aktívne zapojiť žiakov do environmentálnych aktivít, malými krokmi postupne dosiahnuť u stredoškôlkov zmenu ich správania. Začali sme vychádzkami do prírody, v škole separujeme odpad, študenti sa zúčastňujú prednášok s tematikou ochrany životného prostredia. Najviac sa im páči, že sme začali chodiť do ZOO, kde nielen pozorujú živočíchy, ale starajú sa o čistotu, vysadili tu stromčeky... Pracujú tiež na úprave okolia školy. Každý mesiac plnia nejaké úlohy. Napríklad, keď bol Svetový deň vody, dostali za úlohu našťudovať a pripraviť si prezentácie o vode. Keďže v tom čase boli na východnom Slovensku povodne, viacerí pripravili prezentácie o povodniach, mnohé z nich boli silne emotívne. Pri týchto aktivitách sa kolektív stmelil, vytvorili sa u nich pracovné návyky. Radi trávia spolu aj voľný čas, sami za mnou prídu a volajú ma – podme tam a tam. Navzájom sa posúvame ďalej. Študenti chcú, potrebujú však usmerniť.“ Všetky ocenené školy v tejto súťaži získali balíček metodických materiálov, športové a knižné ceny a taktiež výrobky papierových hygienických potrieb značky *Harmony* od partnera súťaže *SHP Harmanec*, a. s.

Rekordér v počte ocenení

Najviac ocenení si odniesla z Veľtrhu environmentálnych výučbových programov Spojená

Veľtrh environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA otvorila oficiálne generálna riaditeľka SAŽP Ing. Dagmar Rajčanová

Prezentácie projektov a aktivít environmentálneho charakteru, ktoré pedagógovia realizovali so svojimi žiakmi, boli ťažiskom denného programu

Spštením programu bol výlet do Sebechleba a k Dudinským travertínom

škola na Hattalovej ulici v Nižnej. Jedno za projekt *Sun is here*, tri za *Reportérske oči na stopkách...* Zaujímalo nás, ako sa robí so stredoškôlkami v rámci environmentálnej výchovy. Ing. Beáta Ľubová: „Je ich dosť ťažko zaujať, preto treba vždy vymyslieť aktivitu spojenú s reálnym životom. Študenti musia vidieť, že niečo skutočne menia, vtedy ich to baví a sú aktívni. Snažíme sa využiť záujmy žiakov, na nich stavať. V študijnom odbore energetik náš študent vypracoval model fotovoltickej elektrárne, na jej výstavbe budú pracovať ostani študenti. Všetkým nám ide o to, aby zmeny neboli len na papieri, ale niečo sa v našom životnom prostredí naozaj zmenilo. Environmentálna výchova sa môže stať na stredných školách zdrojom rozvoja kľúčových vlastností – kritického spôsobu myslenia, rozhodovania.“

Za projekt Kvapka - kamarátka získala MŠ na Dénešovej ulici v Košiciach ocenenie v rámci súťaže ProEnviro

Oči na stopkách

Do druhého ročníka súťaže *Oči na stopkách* (www.snatrou2000.sk) – súťaž o najlepšiu reportáž a fotografiu s environmentálnou tematikou, prišlo 281 príspevkov, takže vôbec nebolo jednoduché vybrať tie najlepšie.

RNDr. Danica Božová – učiteľka zo základnej školy na Mierovej ulici vo Svite, si odniesla špeciálne ocenenie za mimoriadnu aktivitu v tejto súťaži a tiež ako vedúca prieskumnej skupiny. Fotografovanie, ktorému sa venuje, jej prinieslo ako pedagógiu ohodnotenie v súťaži *Bystrozraké oči na stopkách*. So žiakmi sa zapája do rozličných environmentálne orientovaných súťaží, dôraz kladie na aktivity priamo v prírode. Napríklad žiaci pod jej vedením pomáhali pri vybudovaní viacerých náučných chodníkov v okolí Svitu, mapovali, či rastliny zobrazené na tabuliach náučných chodníkov tu skutočne rastú. V zime robia spoločne sčítanie vtáctva v rámci krúžku, ale aj individuálne, pre vtáky vyrábajú krímidlá, aby zabránili narážaniu drobného vtáctva do okien školy, vyhotovili z papiera makety dravcov a nalepili ich na sklá.

Odvzdanie certifikátov Ekologická stopa

Ekologická stopa je program založený na meraní ekologickej stopy školy a na jej znižovaní (www.ekostopa.sk). Školy, ktorým sa podarí zmenšiť svoju ekologickú stopu a tým negatívnu záťaž na svoje okolité životné prostredie, získajú certifikát. Počas slávnostného večera odovzdali zástupcovia SAŽP 7 takýchto certifikátov – vyznamenaní pre školy, ktorým sa rozmanitými opatreniami podarilo znížiť ekologickú stopu.

Spoznanie okolia Dudiniec

Počas trojdňového podujatia mali pedagógovia možnosť zúčastniť sa výletu do okolia Dudiniec a bližšie spoznať túto časť Slovenska, v ktorej sa mnohí ocitli prvýkrát. V Sebechleboch navštívili pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry Stará Hora a v Dudinciach náučnú geologickú lokalitu Dudinské travertíny.

Slová chvály a uznania

Slovami chvály a uznania sa počas ŠIŠKY nešetřilo. Oprávnené, veď pedagógovia zariadení za ochranu životného prostredia si ich zaslúžia. Nad rámec svojich pracov-

V Sebechleboch si pedagógovia prezreli rezerváciu ľudovej architektúry Stará Hora

Ing. Alena Jurčíková je koordinátorkou projektu Krok za krokom k poznávaniu, ochrane a tvorbe životného prostredia na SPŠ Komenského v Košiciach

Počas slávnostného večera boli vyhodnotené aj súťaže Oči na stopkách a Ekologická stopa

Foto: Stanislav Hupjan

ných povinností, počas voľného času sa snažia formovať environmentálne povedomie žiakov vo viere, že „semienko šišky“ padne na úrodnú pôdu a vyrastie generácia, ktorá bude považovať ochranu životného prostredia za samozrejmosť. Slovami chvály nešetřili ani prítomní učители. Oceniť fakt, že ŠIŠKA je jediným podujatím takého druhu na Slovensku, na ktorom sa môžu neformálne stretnúť, poradiť sa a konfrontovať svoje skúsenosti.

Iveta Lanáková

SHP Harmanec, a. s. – partner súťaže ProEnviro

V harmónii s prírodou je slogan spoločnosti SHP Harmanec, a. s., ktorá ho svojimi aktivitami aj naplňuje. SHP Harmanec sú verejnosti známe nielen ako výrobca toaletného papiera, papierových vreckoviek a utierok, ale aj svojou ekokampaňou zameranou na podporu kúpy svojich produktov, vyrábaných z recyklovaného papiera. Každý recyklovaný výrobok má výraznú grafiku stromov a na každom nájdú spotrebiteľia zaujímavé ekologické heslá o spotrebe stromov a papiera, ako aj označenie ekoznačkou Úsmev pre strom. Okrem týchto ekoaktivít SHP Harmanec, a. s., je už druhý rok partnerom súťaže ProEnviro, ktorú pravidelne organizuje pre žiakov materských, základných a stredných škôl Slovenská agentúra životného prostredia. Poslaním súťaže je propagácia a podpora projektov škôl smerom k trvalo udržateľnému rozvoju, zvýšenie záujmu žiakov a pedagógov o svoju školu a jej životné prostredie, rozvíjanie spolupráce či aktívnej účasti na riešení problémov komunity.

